

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Hubáčka a soudců JUDr. Elišky Cihlářové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **M. O.**, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihomoravského kraje**, se sídlem Žerotínovo náměstí 3/5, Brno, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 2. 2010, č. j. JMK 127162/2009, sp. zn.: S-JMK 127162/2009 OSP, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudkyním Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzaně Bystřické a JUDr. Evě Lukotkové,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzana Bystřická a JUDr. Eva Lukotková **n e j s o u** vyloučeny z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 29/2010.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce M. O. se žalobou podanou u Krajského soudu v Brně dne 31. 3. 2010 domáhá zrušení rozhodnutí žalovaného Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru správního, ze dne 4. 2. 2010, č. j. JMK 127162/2009, sp. zn.: S-JMK 127162/2009 OSP, a zrušení předcházejícího platebního výměru Městského úřadu Vyškov, odboru místního hospodářství, ze dne 10. 8. 2009, č. j. 155/019198/09/Zah, o vyměření místního poplatku za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů.

Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2012, č. j. 29 A 29/2010 - 80, byla žaloba M. O. proti rozhodnutí žalovaného Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odboru správního, ze dne 4. 2. 2010, č. j. JMK 127162/2009, sp. zn.: S-JMK 127162/2009 OSP, zamítnuta s tím, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Tento rozsudek nabyl právní moci dne 13. 3. 2012.

Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2012, č. j. 2 Afs 28/2012 - 32, který nabyl právní moci dne 31. 10. 2012, byl uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušen, a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Po zrušení citovaného rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 31. 1. 2012 a vrácení věci k dalšímu řízení nebylo dosud o žalobě rozhodnuto.

Žalobce M. O. prostřednictvím svého zástupce vznesl při jednání Krajského soudu v Brně dne 31. 3. 2014 námitku podjatosti soudkyň tohoto soudu JUDr. Zuzany Bystřické a JUDr. Evy Lukotkové, které rozhodují o jeho žalobě. Žalobce uvedl, že důvody jeho námitky podjatosti jsou shodné s důvody, které již uplatnil ve věci vedené u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 29 A 28/2010. V protokolu o jednání ze dne 31. 3. 2014 sp. zn. 29 A 28/2010 žalobce uvedl, že JUDr. Zuzana Bystřická a JUDr. Eva Lukotková jsou podjaté z toho důvodu, že tyto soudkyně již rozhodovaly o jeho žalobě jako členky senátu Krajského soudu v Brně, jehož rozsudek ze dne 31. 1. 2012 byl zrušen Nejvyšším správním soudem dne 30. 10. 2012 pro zásadní nezákonnosti. Vzhledem k tomu, že shora uvedené soudkyně krajského soudu již vyslovily ve zrušeném rozsudku nesprávný právní názor, žalobce se obává toho, že tento názor budou nadále obhajovat i v dalším řízení, neboť není v jejich zájmu prosazovat spravedlnost, a tím budou porušovat i zásadní principy demokratického právního řádu.

Předsedkyně senátu JUDr. Zuzana Bystřická v písemném vyjádření k námitce podjatosti uvedla, že k žalobci ani k předmětu řízení nemá žádný osobní poměr a není nijak zainteresována na výsledku řízení. Při prvním rozhodování se na projednávání věci nejprve podílela jako členka senátu a nyní se podílí na rozhodování v souladu s rozvrhem práce jako předsedkyně senátu 29 A. Podle jejího názoru tak nejsou dány zákonné podmínky pro její vyloučení z dalšího rozhodování. Soudkyně JUDr. Eva Lukotková ve svém vyjádření k námitce podjatosti rovněž prohlásila, že nemá žádný poměr k uvedené věci ani k žalobci a není osobně zainteresována na výsledku řízení. Předchozí účast na projednávání a rozhodování věci žalobce, kdy byla rozvrhem práce k tomu povolána, nezakládá důvod pro její vyloučení z dalšího řízení.

Podle ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci tehdy, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.

Podle ustanovení § 8 odst. 5 s. ř. s. účastník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřiblíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je-li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření.

Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují

pokračování

objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je tato zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

Jak již bylo shora uvedeno, žalobce v uplatněné námitce tvrdí jediný důvod podjatosti soudkyně Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzany Bystrické a JUDr. Evy Lukotkové, členek senátu 29 A, který spočívá v tom, že tyto soudkyně krajského soudu již jednou vyslovily ve zrušeném rozsudku krajského soudu ze dne 31. 1. 2012 nesprávný právní názor a ten budou nadále obhajovat i v dalším řízení, neboť není v jejich zájmu prosazovat spravedlnost.

Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na výsledku projednávání věci. Tak je tomu v případě, kdy soudce sám by byl účastníkem řízení, ať na straně žalobce či na straně žalovaného, nebo v případě, že by mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen na svých právech (např. kdyby jinak mohl být osobou zúčastněnou na řízení). Vyloučen je také soudce, který získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání (např. jako svědek vnímal skutečnosti, které jsou předmětem dokazování). Shodně to platí, že soudce má k účastníkům řízení, případně k jejich zástupcům příbuzenský, přátelský nebo zjevně nepřátelský vztah, příp. vztah ekonomické závislosti (viz NS 2 Cdon 828/96, Soudní judikatura 3/2000, str. 113; shodně Bureš, J., Drápal, L., Mazanec, M., Občanský soudní řád - Komentář, 5. vydání, str. 56). Pokud jde o vztah zjevně nepřátelský, touto otázkou se zabýval Ústavní soud již v nálezu sp. zn. I. ÚS 167/94, když uvedl, že v daném případě šlo o takový konflikt mezi rozhodující soudkyní a zástupkyní navrhovatelky, který svou povahou a intenzitou - označení rozhodnutí soudkyně za „právní zmetek“ a následná soudní dohra - je nepochybně dostatečným důvodem k tomu, aby v zájmu soudkyně samé o věci rozhodovala jiná osoba.

Již uvedené soudkyně správního senátu 29 A Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzana Bystrická a JUDr. Eva Lukotková, který by měl po zrušovacím rozsudku

Nejvyššího správního soudu v dalším řízení znovu rozhodovat o žalobě, ve svých vyjádřeních k námitce podjatosti v podstatně shodně uvedly, že nemají žádný poměr k projednávané věci, ani k účastníkům řízení a nejsou nijak zainteresovány na výsledku řízení. Předchozí účast na projednávání a rozhodování věci žalobce, kdy byly rozvrhem práce k tomu povolány, pak nezakládá důvod pro jejich vyloučení z dalšího řízení.

Nejvyšší správní soud má z uvedeného za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudkyň Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzany Bystřické a JUDr. Evy Lukotkové při projednávání a rozhodování uvedené věci z důvodu jejich poměru k věci, k účastníkům a k jejich zástupcům. Je tomu tak především proto, že těmito soudkyněmi uvedené skutečnosti ani náznakem nesvědčí o jejich podjatosti (žalobce nenamítá, že by uvedené soudkyně měly přímý zájem na výsledku projednávané věci nebo že by získaly o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání nebo že by měly k účastníkům řízení, případně k jejich zástupcům příbuzenský, přátelský nebo zjevně nepřátelský vztah, příp. vztah ekonomické závislosti).

I skutečnost, že by žalobce byl případně přesvědčen o opaku, ještě ani v nejmenším není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudkyně krajského soudu za podjaté. Žalobce má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnou objektivní skutečností, z nichž by se mohl dovozovat opak. Z tvrzení žalobce ani ze skutečností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah soudkyň JUDr. Zuzany Bystřické a JUDr. Evy Lukotkové k dané věci a k účastníkům, který by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou tyto soudkyně moci nebo schopny nezávisle a nestranně rozhodovat.

Z obsahu spisu také nevyplývá, že by se uvedené soudkyně Krajského soudu v Brně podílely na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je navíc třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byl M. O. účastníkem a v němž se již uvedené soudkyně podílely na rozhodování), nýbrž instančně (srov. č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu (resp. Městského soudu v Praze) a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ zde vůbec nejde, a námitka v uvedeném směru také nebyla žalobcem vznesena.

Zákon v ustanovení § 8 odst. 1 s. ř. s. stanoví, že důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech. Postup soudce v řízení o projednávané věci a rozhodování soudce v jiných – souvisejících či nesouvisejících – věcech proto nemůže již ze zákona vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný (§ 8 odst. 1 s. ř. s. *in fine*). Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je při hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Pod postup soudce, resp. soudců, v řízení o projednávané věci je nutno podřadit i vadu řízení, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.], zde spočívající ve vydání rozsudku Krajského soudu v Brně dne 31. 1. 2012 bez jednání, ačkoliv pro takový postup nebyly splněny zákonné podmínky

pokračování

(uvedený rozsudek krajského soudu byl také zrušen pro tuto vadu řízení dne 30. 10. 2012 Nejvyšším správním soudem, a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení). Postup uvedených soudkyň Krajského soudu v Brně v řízení o projednávané věci a jejich případné rozhodování v jiných věcech tedy nemá žádnou právní relevanci z hlediska jejich podjatosti v dalším řízení. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu správního soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti.

Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti žalobce vůči soudkyním Krajského soudu v Brně JUDr. Zuzaně Bystřické a JUDr. Evě Lukotkové rozhodl tak, jak je ve výroku tohoto usnesení uvedeno.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. dubna 2014

JUDr. Jaroslav Hubáček
předseda senátu